

úpadce TESLAMP Holešovice, a.s., U Papírny 9, Praha 7

**Věc: Zvláštní zpráva správce konkursní podstaty
Informace o uplatňování přeplatků na DPH u FÚ pro Prahu 7**

Dne 6.3.2002 byl na úpadce TESLAMP Holešovice a.s. prohlášen Usnesením Městského soudu v Praze konkurs. Po prohlášení konkurzu evidoval úpadce vysoké přeplatky na dani z přidané hodnoty. Tyto přeplatky představovaly pohledávku úpadce za státem, jako takové byly součástí konkursní podstaty a měly být Finančním úřadem poukázány na účet úpadce. Finanční úřad tyto přeplatky nevracel s odůvodněním, že existuje nedoplatek na jiné dani (§ 64 zák.č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků v platném znění) a popřel tak existenci vratitelného přeplatku. Tento postup je výsledkem nesprávného právního posouzení vztahu zákona č.328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání (dále jen ZKV) a zákona č.337/1992 Sb. o správě daní a poplatků (dále jen ZSDP).

Finanční úřad (správce daně) po prohlášení konkurzu opakovaně **nezákonně převáděl** s odvoláním na ustanovení § 64 odst. 2 ZSDP úpadcem vykázané přeplatky na dani z přidané hodnoty vzniklé po datu prohlášení konkurzu na úhradu nedoplateků daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob, které vznikly před datem prohlášení konkurzu a které si finanční úřad přihlásil do konkursního řízení postupem podle ZKV. Správce daně tak od samého počátku nerespektoval závazný právní názor ve formě nálezu ústavního soudu č. 544/02 a 648/04, podle kterého zákon o konkursu a vyrovnání č. 321/1991 Sb. v platném znění a zejména § 14 odst. 1 písm. i) ZKV je zvláštním právním předpisem zakotvujícím nepřípustnost kompenzace nejen soukromoprávních, nýbrž rovněž soukromoprávních a veřejnoprávních pohledávek. Finanční úřady se těmito svými úkony v podstatě snaží legalizovat skryté započítávání svých předkonkursních pohledávek s úpadcovými pokonkursními nároky.

Jednotlivými Rozhodnutími Finančního úřadu v Žamberku v období od 28.5.2002 do 26.6.2003 bylo neoprávněně a v rozporu se ZKV převedeno Finančním úřadem výše zmíněným postupem na úhradu předkonkursních nedoplateků daní z příjmů právnických osob **6,357.776,- Kč**. Stejně tak bylo následnými rozhodnutími Finančního úřadu pro Prahu 7 v období od 26.5.2006 do 27.11.2007 neoprávněně a v rozporu se zákonem převedeno na úhradu předkonkursních nedoplateků daní z příjmů fyzických a právnických osob delších **2,781.691 Kč**. **Celkem bylo skrytými zápočty Finančních úřadů nezákonně započteno 9,139.467,- Kč.**

Reakcí správce konkursní podstaty (dále jen SKP) na nezákonné jednání Finančních úřadů (dále jen FÚ) bylo nejprve podání řádné reklamace proti postupu správce daně. Reklamace byla FÚ s odvoláním na § 64 ZSDP zamítnuta. SKP pristoupil k podání stížnosti proti postupu správce daně a následně k opakované stížnosti.

Vzhledem k tomu, že se FÚ k opakovaným stížnostem vyjádřil tak, že v jeho postupu je vše v pořádku, rozhodl se SKP podat k FÚ samostatné žádosti o převedení přeplatků na dani z přidané hodnoty na úhradu nedoplateků daní, které vznikly po prohlášení konkurzu. Těmto žádostem bylo vyhověno pouze částečně (převedeno na nedoplatky daně z příjmu FO vzniklých po prohlášení konkurzu) teprve tehdy, když byly u FÚ vykazovány úpadcovy daňové přeplatky. Zároveň bylo úpadci sděleno, že na jeho osobním účtu vedeném u správce daně jsou vykazovány daňové nedoplatky a tudíž úpadce vystupuje v roli daňového dlužníka a ne věřitele. Právním důvodem vzniku daňových nedoplateků byl však pouze výše popsáný nezákonný postup FÚ, tj. nezákonné započítávání. SKP se

pokusil řádně a zákonně formou reklamací sjednat v předmětné věci pořádek a docílit zákonného postupu ze strany FÚ. Samozřejmou součástí takového postupu byla i osobní jednání na FÚ. Všechny reklamace byly zamítnuty. Marná snaha SKP o převedení přeplatků na dani z přidané hodnoty na úhradu nedoplatků daní, které vznikly po prohlášení konkursu vedla k tomu, že se SKP rozhodl vyrovnat veškeré daňové nedoplatky vůči FÚ a uhradil je z finančních prostředků, které obdržel z výtěžku dražeb nemovitostí spadajících do konkursní podstaty.

V této věci je důležité zdůraznit, že nezákonný postup FÚ nic nemění na výši jejich předkonkursních pohledávek vedených v účetnictví úpadce. Veškeré nezákonně započtené úroky a penále zůstávají úpadcem účetně evidovány ve původní výši. Při zaujetí extenzivního výkladu k celé problematice by se dal takovýto nezákonný postup Finančních úřadů považovat za postup znevýhodňující všechny ostatní věřitele přihlášené do konkursního řízení. Je zcela zřejmé, že tito věřitelé nejsou o takovém nezákonném postupu státního orgánu informováni. V opačném případě by se jistě nejednalo o řadový věřitel obrátil na orgány činné v trestním řízení s podezřením na znevýhodňování věřitelů anebo by svůj postoj vyjádřil alespoň stížností na postup FÚ k sekci vnitřní kontroly na MF ČR.

Nezákonný postup finančního úřadu je v současné době velmi zdlouhavě řešen, jednak žádostmi o vrácení přeplatků na dani z přidané hodnoty a jednak reklamacemi nezákonných započtení (viz. III. případ). Protože za dobu konání konkursního řízení došlo k zásadní změně v posuzování vratitelných přeplatků z hlediska zákona o dani z přidané hodnoty, byly podány dvě žádosti o vrácení přeplatku na DPH (viz. I. případ a II. případ)

I. případ

Přeplatky na dani z přidané hodnoty, na jejichž vrácení má úpadce zákonný nárok a které vznikly v důsledku vyměření nadměrných odpočtů za zdanitelné období duben 2002 až duben 2004 (tedy v době platnosti zákona číslo 588/1992) podal SKP žádost o vrácení přeplatku v celkové výši 3 539 130,- Kč. Žádost byla správcem daně zamítnuta. Oprávněnost zamítnutí s odvoláním na ustanovení § 64 odst. 4 zákona o správě daní a poplatků potvrdilo i Finanční ředitelství pro hl. město Prahu. Proti Rozhodnutí Finančního ředitelství podal SKP prostřednictvím svého právního zástupce správní žalobu u Městského soudu v Praze. **Přehled úkonů vedoucích k podání správní žaloby je uveden v tabulce č. 1 této zprávy.**

II. případ

Přeplatky na dani z přidané hodnoty, na jejichž vrácení má úpadce zákonný nárok a které vznikly v důsledku vyměření nadměrných odpočtů za zdanitelné období květen 2004 až srpen 2005, podal SKP dne 28.1.2008 žádost o vrácení přeplatku v celkové výši 2 905 290,- Kč.

III. případ

Na nezákonné převody nadměrných odpočtů daně z přidané hodnoty za zdaňovací období duben 2006 až prosinec 2007 SKP v zákonných lhůtách podal řádné reklamace proti postupu správce daně. Správce daně svými rozhodnutími reklamace zamítl. Protože v rámci reklamačního řízení nedošlo k nastolení legitimního stavu a právní stanovisko Finančních úřadů zůstává neměnné SKP v rámci postupu dle zákona o konkursu a vyrovnání podal u Městského soudu v Praze správní žaloby. **Přehled úkonu správce konkursní podstaty vedoucích k podání správních žalob je uveden v tabulce č. 2 této zprávy.**

Od 1.1.2008 jsou platná nová znění zákona o dani z přidané hodnoty a zákona o správě daní a poplatků. Níže jsou uvedeny hlavní změny právní úpravy, které se dotýkají této problematiky.

Z níže uvedených změn je patrné, že FÚ postupoval a stále postupuje nesprávně a nezákonně a potvrzuje právní názor SKP týkající se převodu daňových přeplatků na úhradu předkonkursních nedoplatků.

Platné znění zák.č. 235/2004 Sb. do 31.12.2007

A/ Zákon o dani z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb. ve znění předpisů platných do 31.12.2007
§ 105 odst. (1)

Vznikne-li v důsledku vyměření nadměrného odpočtu vratitelný přeplatek, vrátí se plátcí bez žádosti do 30 dnů od vyměření nadměrného odpočtu. Tento postup se neuplatní, pokud vznikne vratitelný přeplatek změnou daňové povinnosti na základě dodatečného vyměření, a postupuje se podle zvláštního právního předpisu (zákon o správě daní a poplatků § 62). Prohlášením konkurzu se daňové řízení nepřerušuje a po prohlášení konkurzu se plátcí vrátí nadměrný odpočet , pokud nemá daňové nedoplatky vzniklé před prohlášením i po prohlášení konkurzu.

Platné znění zák.č. 235/2004 od 1.1.2008

Změna zákona o dani z přidané hodnoty, která nabývá účinnosti dnem 1.ledna 2008
V § 105 odst. 1 se třetí věta zrušuje

§ 105 odst.1 zní :

Vznikne-li v důsledku vyměření nadměrného odpočtu vratitelný přeplatek, vrátí se plátcí bez žádosti do 30 dnů od vyměření nadměrného odpočtu. Tento postup se neuplatní, pokud vznikne vratitelný přeplatek změnou daňové povinnosti na základě dodatečného vyměření, a postupuje se podle zvláštního právního předpisu (zákon o správě daní a poplatků § 62).

V zákoně č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím je ustanovení, které říká v části OSMDESÁTÉ DEVÁTÉ – Změna zákona o dani z přidané hodnoty

v Čl. CIV- Přechodné ustanovení

Ustanovení tohoto zákona se použije i pro daň z přidané hodnoty související s řízením, které bylo zahájeno a pravomocně neskončeno podle zákona č.328/1991 Sb, o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, přede dnem účinnosti tohoto zákona.

B/ Nově Zákon o správě daní a poplatků uvádí termín daňové pohledávky za majetkovou podstatou.

Zákon o správě daní a poplatků č.337/1992 ve znění platném od 1.1.2008 se za § 40 vkládá nový § 40a

§ 40 a

Nedoplatky v insolvenčním řízení

(1) Pro účely insolvenčního řízení se daňové nedoplatky považují za

- a) daňové pohledávky za majetkovou podstatou,
- b) daňové pohledávky s nárokem na uspokojení ze zajištění, nebo
- c) další přihlášené daňové pohledávky

(2) Daňové pohledávky uvedené v odstavci 1 písm. a) vznikají v důsledku skutečností zakládajících daňové povinnosti, včetně příslušenství daně, které nastaly v době od účinnosti rozhodnutí o úpadku do vydání rozhodnutí, jímž se insolvenční řízení končí.

(3) Daňové pohledávky uvedené v odstavci 1 písm.. b) a c) vznikají v důsledků skutečností zakládajících daňové povinnosti, včetně příslušenství daně, které nastaly nejpozději dnem předcházejícím dni účinnosti rozhodnutí o úpadku.

(4) Pro potřeby úpadku je za majetek daňového subjektu považován vratitelný přeplatek podle § 64 odst. 2, přičemž postup pro zjištění vratitelnosti přeplatku vzniklého na základě skutečností, které

nastaly nejpozději dnem předcházejícím dni účinnosti rozhodnutí o úpadku se uplatní pro nedoplatky uvedené v odstavci 1 písm. b) a c) nejpozději do jejich přezkoumání při přezkumném jednání. Po přezkumném jednání se řízení o stanovení této daňové povinnosti zastavuje až do vydání rozhodnutí, jímž se insolvenční řízení končí. Postup pro zjištění vratitelnosti přeplatku vzniklého na základě skutečností, které nastaly v době od účinnosti rozhodnutí o úpadku, se uplatní pro nedoplatky uvedené v odstavci 1 písm. a).

Závěrem této zprávy uvádím, že vzhledem k nové právní úpravě této problematiky očekávám změnu v přístupu Finančních úřadů. Předpokládám úplné přehodnocení právního stanoviska a vstřícný postup při řešení stávajících kauz. Do té doby nezbyvá, než-li i nadále pokračovat ve všech probíhajících řízeních.

V Praze dne 30.ledna 2008

Zpracoval: Mgr. Pavel Klán